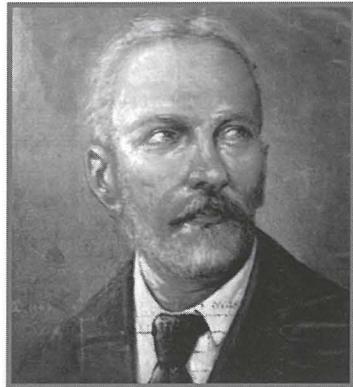

Giuseppe Calleja

(1828-1915) Pittur

Tagħrif miġbur minn Martin Formosa

Il-pittur Giuseppe Calleja għandu rabta specjali mar-rahal tal-Qrendi. Fil-Knisja Parrokkjali nsibu pittura ta' dan l-artist Belti. Fil-fatt Giuseppe twieled fit-12 ta' Dicembru 1828 u ġie mghammed fil-Knisja ta' San Pawl Nawfragu tal-belt Valletta fit-13 ta' Dicembru.

Huwa kellu 9 ahwa hajjin u erbgha mejtin.

Minhabba l-faqar u l-epidemiji li kienu ta' spiss ifaqqsu, l-familja kienet telqet mill-Belt Valletta u marru joqogħdu go dar mikrija f'Hal Balzan. Barra dan, il-familja kienet kriet dar f'San Giljan fejn ghex u hadem Giuseppe. Ta' 8 snin huwa beda jattendi l-iskola Primarja tal-Gvern u wara attenda l-Lyceum fejn studja l-aritmetika, l-ortografija u t-Taljan. Il-kapaċċità li kellu f'ortografija ta' kalibru wasslitu biex jintbagħat għand Giuseppe Hyzler għal-lezzjonijiet tal-arti. Ghalkemm fl-ċċet ta' 16-il sena huwa telaq mil-Lyceum biex jiddedika lilu nnifsu ghall-arti huwa baqa' jistudja għal rasu l-perspettivā, l-ġometrija u l-arkitettura li servewh bhala ghoddha tajba ghax-xogħol li kien għad irid iwettaq.

Waqt dan l-apprentestat, Hyzler kien marad u Calleja spicċċa jkompli x-xogħol tal-Imghallem meta dan miet. L-istudio ta' Hyzler kien mad-dar tiegħu maġenb l-Auberge d'Italie.

Bħala passatempi huwa kellu l-mużika, ż-żfin u l-palk. Huwa kien idoqq tajjeb hafna l-vjolin u kien attiv immens sakemm fl-1865 kienet faqqqħet il-kolera li sakķret lil kulħadd go daru u ġabu fit-tniem hafna mill-attività soċċiali ta' dak iż-żmien. F'dan il-perjodu Giuseppe spicċa jbatis bil-malenkonja u ghaddha minn

żminijiet ta' nervoziżmu u taqlib emozzjonali li f'perjodu minnhom qabditu dipressjoni mentali.

Wara diżappunt ma' tfajla li spicċat iżżeżeġtiegħ lill-habib tiegħu huwa mar Tunes fejn qabad il-passatemp tal-kaċċa. Hemmhekk irkupra saħħtu u kien ta' spiss ipinġi xeni li jolqtuh fejn għamel hbieb ma' pittur Naplitan. Wara li ġie Malta kellu relazzjoni oħra ma' tfajla oħra imma wara hafna titubar minhabba l-familja tagħha kien hassar u dan affettwah tul-hajtu kollha. Fiż-żjarat oħra lejn Sqallija hu qasam lejn Reggio Calabria fejn spicċa mar Napli, Ruma, Firenze, eċċ, fejn huwa studja x-xogħol tal-artisti Taljani specjalment dak ta' Guido Reni u Filippo Veit.

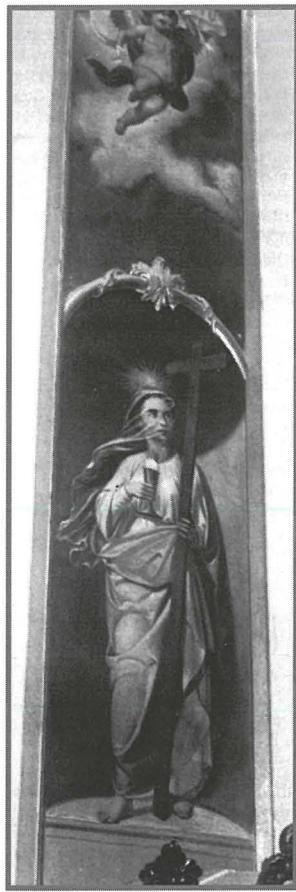
Calleja għamel b'kollox 14-il sena jaħdem fl-istudio ta' Hyzler. Sadanittant Calleja studja t-tpingi tal-passaġġ ma' Giovanni Schranz (1794-1882) li kellu l-istudio tiegħu fi Strada Santa Lucia, Valletta. Minhabba l-marda li kienet ħakmet lil Hyzler, meta dan kien fil-quċċata tal-popolaritā tiegħu, Calleja kien ipitter hu stess il-hafna xogħliji għall-knejjes, fosthom il-Knisja tal-Agostiniani, Valletta, Ta' Giezu, r-Rabat, Malta, San Pawl Nawfragu, Valletta, il-Katidral tar-Rabat, Ghawdex, San Publju, l-Furjana. Għal dawn ix-xogħliji, id-disinn sar minn Hyzler filwaqt li l-pittura saret minn Calleja.

Wara l-mewt ta' Hyzler li ġrat fid-19 ta' Jannar 1858, Calleja sabha ftit diffiċċi li jakkwista kummissjonijiet godda minhabba l-marda li kienet dħal li jiġu ngaġġati artisti barranin fejn tidhol l-arti sagra. Sabiex idawwar ir-rota Calleja intefha jgħallem l-arti u jipinġi ritratti fuq kummissjoni.

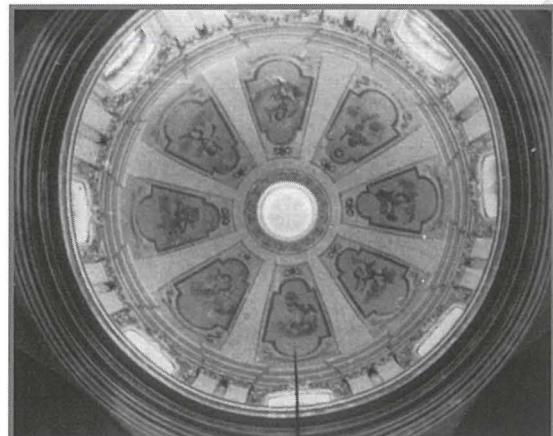
Xahrejn qabel il-Festa tal-Assunta tal-1872, ir-Rev. Paolo Xuereb Cordina, Kappillan tal-Qrendi kkummissjona lil Calleja sabiex ipitter is-saqaf tal-Knisja Parrokkjali tal-Qrendi. Fil-fatt Calleja beda jipinġi l-kopplu u l-erba' Evangelisti fil-lunetti. Il-pittura

Parroċċa Qrendi, saqaf tal-Kor

Il-Fidi

Il-Koppla tal-Knisja Parrokkjali tal-Qrendi.

saret biżżejt fuq il-ġebla. Il-koppla ġiet dekorata bl-emblemi li jissimbolizzaw il-Beata Verġni Marija. Fil-Qrendi għamel ħbieb ġodda li minnhom gawda rispett kbir. Magħhom kien jagħmel passiggata ta' kuljum fl-inħawi tar-rahal. Wara sena li lesta dan ix-xogħol, huwa ġie nkariġat sabiex ipinġi s-saqaf tal-Kor f'liema pittura kien hemm il-Missier Etern fl-apside u David fil-parti centrali tas-saqaf imdawwar b'żewġ angli fid-diviżjoni ta' fuq it-twieqi. Fl-erba' pilastri principali hu pinga lil San Pietru u lil San Pawl flimkien mal-*Fides*

ex auditu u Auditus per Verbum Dei. Ghalkemm il-Kappillan Xuereb xtaql li Calleja jkompli bix-xogħol tal-pittura tas-saqaf huwa irritorna lura lejn il-Belt u lejn San Ġiljan fejn il-familja tiegħu kellhom il-villegġjatura. Dan ix-xogħol fil-Knisja tal-Qrendi kien ingħata prominenza fil-ġurnali ta' dak iż-żmien. Bhala ringrażżjament tax-xogħol li kien ingħata, fl-1873 Calleja kien irregala pittura ta' San Filippu Neri lill-Knisja tal-Qrendi. Din hi 56.5 x 43.5cm u hija mpittra biżżejt fuq it-tila.

Fl-1948 Chev. Raff. Bonnici Cali kien wettaq xogħol ta' restawr wara li bomba tal-gwerra kienet splodiet wara l-knisja fejn illum hemm l-Iskola Primarja. Fil-fatt Cali kien żied čint bil-balavostri wara David. Fis-snin ta' wara, kien sar xi restawr kajman b'xi żebgħha tal-ilma fuq il-pittura ta' San Pietru u San Pawl. Dan wassal lill-Kappillan Dun Karm Attard sabiex fl-1973 jinkariga lil Chev. Paul Camilleri Cauchi biex jagħmel pittura totalment ġidida biżżejt fuq it-tila li twahħħlet fuq dik ta' Calleja.

Calleja huwa meqjus li kien jappartjeni għal moviment tan-Nazzareni. Huwa kien influwenzat ħafna minn Hyzler li kien jobghod il-barokk. Calleja addotta din is-sistema fix-xogħol tiegħu u baqa' jahdem hekk sakemm miet fl-età ta' 86 sena fit-12 ta' Awwissu 1915. Huwa ġie midfun fiċ-Čimiterju tal-Addolorata.

Digital Arena Computer centre

Blue Grotto Avenue, Zurrieq

Tel: 21641762 Mob: 79707072

e-mail: info@digitalarena.com.mt
www.digitalarena.com.mt

*Sales,
Repairs,
Upgrades
& More.....*

Where Quality Counts